

Ana arının değiştirilmesi: Ana arısı yaşlanmış veya bal hasadından sonra ana arısını kaybetmiş olan kolonilere çiftleşmiş genç ana arı verilmelidir.

Zayıf kovanların birleştirilmesi: Yapılacak kontrollerde arı mevcudu az olan zayıf koloniler, anasız koloniler, ana arısı yaşlanmış, verimsiz ve sakat koloniler birleştirilmelidir. Zayıf kolonilerin kışın daha fazla kayıp verecekleri, daha fazla bal tüketecekleri ve ilkbahardaki gelişimlerinin çok yavaş olacağı unutulmamalıdır.

Suni oğul hazırlığı: Bal hasadı sonunda kuluçkalığa sığmayan çok güçlü koloniler varsa, bunlar yeni çiftleşmiş genç bir ana arı ile bölünmeli ve suni oğul üretilmelidir.

Besin kontrolü: Kışlatmaya alınan arı aileleri kış mevsimi süresince ve ilkbaharda yemleme yapıncaya veya çiçeklenme dönemi başlayıp arılar doğadan yeterince nektar ve polen taşımaya başlayıncaya kadar kış yiyeceği olarak sonbaharda kendilerine bırakılan bal ve polen stokunu kullanırlar. Koloninin kuvvet durumu, yavru yetiştirme faaliyeti ve kovana taşınan bal özünün cinsi koloninin kışlık bal ihtiyacını etkiler. Hasattan sonra koloninin kışlık bal ihtiyacı olarak, her arılı çerçeve için bir ballı çerçeve (2 kg sırlı bal) kovanda bırakılmalıdır. Kolonilere yeterince kışlık bal ve polen bırakılmış olsa bile bal hasadından sonra şurupla besleme yapılmalıdır. Sonbahar beslemesi için hazırlanan şeker şurubunun şeker su oranı 2:1 olmalıdır. Kolonilere verilen şeker şurubu ana arının yumurtlama hızını yeniden artırarak birkaç generasyon genç, yıpranmamış işçi arı yetiştirilmesini sağlar. Genç işçi arılarla kışa giren ailelerde kışın kadro azalması az olur ve koloniler

fazla bir kayıp vermeden bahara çıkarlar. Bakım ve kontrolleri yapılan kolonilere kışlama düzeni de verilmelidir. Arıların saramadığı boş petekler kovandan alınmalı ve kovan içi bölme tahtası ile daraltılmalıdır. Ayrıca kovanlardaki yarık ve çatlaklar onarılmalı, uçuş delikleri daraltılmalı ve örtü bezleri kalınlaştırılmalıdır.

Hastalık kontrolü: Kolonilerde kireç hastalığı, Amerikan yavru çürüklüğü, Avrupa yavru çürüklüğü, nosema ve diğer mantar türü veya bakteriyel hastalıkların bulunup bulunmadığı dikkatlice incelenmelidir. Hastalıklı kolonilere rastlanmış ise mutlaka konu ile ilgili bir uzmana başvurulmalıdır. Sonbaharda kolonideki arı miktarı doğal ölümlerin başlaması ile giderek azalırken, aynı kovanda arı başına düşen varroa sayısı hissedilir biçimde artar. Sonbahar sonlarında varroa mücadelesi yapılmadığı taktirde, özellikle kış ılık geçen bölgelerde koloni kayıpları kaçınılmaz olur. Varroa mücadelesi yavrusuz dönemde bal hasadından sonra yapılmalıdır. İlaçlamada Tarım ve Köyişleri Bakanlığından ruhsatlı ilaçlar, uygun zamanda ve uygun dozda kullanılmalıdır.

***Arılarınız sağlıklı, balınız bol
ve kazancınız bereketli
olsun...***

Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
P.K. 9 Menemen 35661 İZMİR
Telefon : (0232) 846 13 31 (5 Hat)
Faks : (0232) 846 11 07
E-posta : etae@aari.gov.tr
Elektronik aę : www.aari.gov.tr

© ETAE Matbaası – 2005

T.C.
TARIM VE KÖYİşLERİ BAKANLIğI
TARIMSAL ARAşTIRMALAR GENEL MÜDÜRLÜğÜ

Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

ÇİFTÇİ BROőÜRÜ

No: 124

ARICILIKTA MEVSİMSEL BAKIM İŐLERİ

Uzm. ř. Ömür UYGUR

Bal Arılarının İlkbahar Bakımı

Kış aylarında arıların faaliyetleri çok sınırlıdır. Arılarda aktif dönem kışın sona ermesiyle yeniden başlar. İşçi arılar temizlik uçuşu yaparak dışkılarını kovan dışına bırakırlar. Soğuk ve şiddetli geçen kış aylarında bazı kolonilerde ağır kış kayıpları meydana gelebilir, ana arı kayıpları olabilir ve bunun sonucunda da koloni düzeni bozulabilir. Bu nedenle arıcılar erken ilkbaharda, hava koşullarının uygun olduğu öğle saatlerinde koloni kontrolleri yapmalı, anasız ve zayıf kovanları gözden geçirerek önlem almalıdırlar. Arıların doğal koşullardan en iyi şekilde yararlanması ve bal üretmesi için iyi bir bakım, yeterli besleme ve koloninin bilinçli biçimde yönetimi şarttır. İlkbahar bakımında yapılacak işler aşağıda özetlenmiştir.

Arılığın düzenlenmesi: Arıların kovanlarını şaşırıp başka kovanlara girmesini önlemek için kovanların farklı renklerde boyanmasında yarar vardır. Rutubeti önlemek için kovanların taş, tuğla gibi maddeler üzerine alınarak yerden 20-25 cm yükseltilmesi gerekir. Uçuş başladıktan sonra kovanların yerleri değiştirilmemelidir. Koloniler arasında yan yana en az 2 metre, arka arkaya en az 3 metre mesafe olmalı ve kovanlar birbirinin tam arkasına gelmeyecek şekilde yerleştirilmelidir.

İlk kontrol : Arılar ilk uçuşlarını yapıp dışkılarından kurtulup rahatladıktan sonra hava sıcaklığının 15 °C olduğu rüzgarsız ve güneşli bir günde ilk kontroller yapılmalıdır. Kovan dip tahtası temizliği de denilen bu ilk kontrolde kış ayları boyunca dip tahtası üzerine düşen petek kırıntıları, arı ölülere ve küfler temizlenmelidir. Temizlik sırasında arılı ve ballı çerçeveler, temizlenmiş kovanlara yerleştirilir. Boşalan kovan

temizlenir ve yeniden kullanılmaya hazır hale getirilir.

İkinci kontrol: Kovan dip tahtası temizliğini izleyen günlerde kolonilerde daha ayrıntılı ikinci bir kontrol (büyük kontrol) yapılır. Kontroller sırasında koloniler arı varlığı, kuluçka ve ana arının durumu, gıda ihtiyacının olup olmaması, hastalıklar ve genel temizlik açısından dikkatle incelenir. İncelemeler sırasında arılı çerçeveler kovan üzerinde tutulmalıdır. Çünkü ana arı ve genç arılar kovan dışına düşebilir.

Zayıf kovanların birleştirilmesi: Ana arısını kaybetmiş kovanlara verilecek çiftleşmiş genç ana arı yoksa, bu durumda anasız olan kovan; analı zayıf bir kovanla veya ana arısı yaşlı bir koloninin ana arısı öldürülerek birleştirilmelidir.

Ana arının değiştirilmesi: Kışın ana arısını kaybetmiş veya ana arısı yaşlanmış olan kolonilere çiftleşmiş genç ana verilmelidir. Böylece ana nektar akımına güçlü kolonilerle girilmiş olur ve verim artar.

Zararlılar ve hastalıklarla mücadele: Kolonilerde yavru gelişimi başlamadan önce mutlaka varroa ile mücadele yapılmalıdır. Arılar üzerinde pasif kışlama döneminde bulunan varroa paraziti, aktif üreme dönemine geçmeden önce yapılacak mücadele çok etkin ve kesin sonuç verir. Bu arada nosema, Amerikan veya Avrupa yavru çürüklükleri, kireç hastalığı ve diğer hastalıkların olup olmadığı gözden geçirilir. Zararlılar ve hastalıklarla mücadelede Tarım ve Köyişleri Bakanlığından ruhsat almış ilaçlar kullanılmalıdır. Ruhsatsız ilaçlar bal ve bal

mumunda kalıntı bırakmakta ve bunlar da insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir.

Suni oğul hazırlığı: İlkbahar ortalarında kuluçkaya sığmayan çok güçlü koloniler varsa, oğulu önlemek için zaman geçirilmeden bunlara ballık verilmelidir. Eğer koloni sayısı artırılmak isteniyorsa, güçlü koloniler yeni çiftleşmiş bir ana arı ile bölünmeli ve suni oğul elde edilerek koloni sayısı kontrollü bir şekilde artırılmalıdır.

Besin kontrolü: Kıştan çıkan arılarda besin stoğunun kontrolü şarttır. Kolonideki arı ve yavru mevcuduna yetecek miktarda bal ve polen stoku yoksa ilkbahar beslemesine derhal başlanmalıdır. Koloninin beslenmesinde kullanılacak olan maddeler; arıların doğal gıdası olan bal, polen ve su karışımlarına yakın olmalıdır. Erken ilkbaharda arıların beslenmesinde polen katkılı kek kullanılması, kovadaki nemi yükseltmediği için arı sağlığı açısından daha uygundur. İlkbahar şurup beslemesine yöredeki ana nektar akımından 42 gün önce başlanır. Şurup 1:1 (su:şeker) oranında hazırlanır. Şuruplama yöredeki nektar akımının başlamasından 7 gün öncesine kadar yapılabilir. İlkbaharda uygulanacak iyi hazırlanmış bir besleme programı, koloninin güçlenmesine ve yöredeki nektar akımından koloninin en iyi şekilde yararlanmasına yardımcı olur.

Bal Arılarının Sonbahar Bakımı

Arılarda kış kayıplarının azaltılmasında sonbahar bakımının önemi büyüktür. Sonbahar bakım ve beslemesine bal hasadından sonra başlanır. Kolonilerin kışı geçirmek için yeterli bala sahip olup olmadıklarına ve ana arının kovanda mevcut olup olmadığına bakılır.